

Verifiering av djurskyddskontroll

- En fallstudie från Gotlands län

*Verification of animal welfare controls
- A case study from Gotland County*

Nathalie Joel

Skara 2015

Agronomprogrammet – husdjur

Studentarbete
Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Nr. 595

Student report
Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health

No. 595

ISSN 1652-280X

Verifiering av djurskyddskontroll
- En fallstudie från Gotlands län

Verification of animal welfare controls
- *A case study from Gotland County*

Nathalie Joel

Studentarbete 595, Skara 2015

A2E – masterarbete, 30 högskolepoäng, Animal science, Degree Project in Animal Science SLU-10348, EX0567

Handledare: Lotta Berg. Inst för husdjurens miljö och hälsa, Box 234
Gråbrödragatan 19
532 23 SKARA

Biträdande handledare: Lotta Hallenfur. Visborgsallén 4
621 85 Visby

Examinator: Jan Hultgren. Inst för husdjurens miljö och hälsa, Box 234
Gråbrödragatan 19
532 23 SKARA

Nyckelord: djurskydd, djurskyddskontroll, djurskyddshandläggare, länsstyrelsen

Serie: Studentarbete/Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, nr. 595, ISSN 1652-280X

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234, 532 23 SKARA

E-post: hmh@slu.se, **Hemsida:** www.slu.se/husdjurmiljohalsa

---

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Abstract	6
Inledning.....	7
Syfte och hypotes	8
Mål	9
Litteraturgenomgång	9
Vad är djurskydd?	9
Djurskyddsbestämmelser	10
Svenska djurskyddslagen	10
Skillnader mellan EU:s lagstiftning och svensk lagstiftning	11
Hur vet man om djur har det bra	11
Vad är djurskydds-/djurvälståndsforskning?.....	13
Djurskyddskontroll: bakgrund.....	13
Djurskyddskontrollen idag	14
Riskklassificering	15
Vem får kontroll?	15
Vad sker vid en kontroll	16
Brister vid kontroll	16
Föreläggande	17
Omhändertagande.....	17
Djurförbud.....	17
Djurskyddsarbetet på Länsstyrelsen i Gotlands län	17
Djurskyddsinspektör.....	18
Faktorer som kan påverka en djurskyddsinspektörs bedömning	19
Tidsbrist.....	19
Hot.....	19
Djurskyddskontrollregistret (DSK)	19
Platina.....	20
Verifiering av djurskyddskontroll (VAD).....	21
Resultat från projekt VAD	21
Material och metod.....	22
Metod för urval av granskade djurskyddsärenden	24
Granskning av dokumentation	25
Rutiner.....	25

Diarieföring	25
Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen.....	25
Avgränsning	25
Resultat.....	25
Diarieföring	26
Rutiner	26
Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen.....	27
Diskussion	28
Diarieföring	28
Rutiner	28
Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen.....	29
Jämtlandsmodellen	29
Slutsatser	29
Tillkännagivanden	30
Referenser.....	30
Bilaga 1. Checklista för dokumentkontroll (modifierad version av Jämtlandsmodellen).....	35
Bilaga 2. Ordlista.....	37

Sammanfattning

I dagens animalieproduktion är djurväl-färden viktig. Medvetandet om sällskapsdjurens välbefinnande har också ökat. Allmänheten och konsumenter får allt större insikt om vikten av djurens välbefinnande och välfärd.

Djurskyddskontrollens syfte är att granska om de som äger, har hand om och sköter djur följer djurskyddslagstiftningen. Kontroller utförs i förebyggande syfte, främst av djur inom lantbruket, men kontroller sker också efter anmälan om missförhållanden hos djurhållare. Länsstyrelserna är ansvariga för kontrollen av djurskyddslagstiftningens efterlevnad. Sverige har i samband med revisioner utförda av Kommissionens kontrollorgan "Food and Veterinary Office" (FVO) fått påpekanden vid ett flertal tillfällen att det saknas ett system som verifierar djurskyddskontrollen. FVO har därför uppmanat Sverige att åtgärda denna brist i kontrollsystemet, vilket är bakgrunden till att projektet "VAD" (Verifiering av djurskyddskontroll) startades. Under 2013 genomförde Jämtlands län ett internt projekt för att utveckla en dokumenterad modell, för användning vid verifiering och intern övervakning av djurskyddskontrollerna. Inom EU finns det ett krav på att djurskyddskontroller ska vara riskbaserade och att de följer myndigheternas plan samt har dokumenterade rutiner. De åtgärder som behövs ska utföras enhetligt, ge effekt och vara likriktade, vilket innebär att eventuella brister i djurhållningar ska upptäckas och därmed rättas till och därefter följas upp. Länsstyrelsen i Jämtlands län har med sitt projekt verifierat kontrollarbetet genom att ha utfört parallellkontroller av djurskyddshandläggarna. En parallellkontrollant gick bredvid djurskyddshandläggaren och studerade hur handläggaren utförde kontrollen och vilka bedömningar som gjordes. Granskning av dokumentation, bedömningar, diarieföring, och uppföljning gjordes även. Länsstyrelsen i Jämtlands län fann att det behövdes likriktning av bland annat diarieföring och bedömning. Verifieringsmodellen fungerade överlag bra och visade tydligt vilka områden som behövde förbättras.

Syftet med detta arbete var att ge en överblick över hur väl djurskyddshandläggningen på länsstyrelsen i Gotlands län har genomförts och belysa de brister som finns i den administrativa handläggningen av djurskyddskontroller. Arbetet innefattar en litteraturstudie samt en praktisk del. I litteraturstudien ges en överblick över hur kontroll av djurskydd genomförs idag och vad som ingår i djurskyddshandläggarnas arbete. Inom den praktiska delen av projektet analyserades djurskyddshandläggningsarbetets administrativa del på länsstyrelsen i Gotlands län, vilket innefattade granskning av den administrativa handläggningens kvalitet. I arbetet ingick granskning av dokumentering av ärenden som kontrollrapporter, diarieföring i ärendehanteringssystemet Platina och Djurskyddskontrollregistret (DSK) samt att ärendena fanns i diariet.

Etthundra ärenden från år 2013 valdes slumpmässigt ut och granskades. Djurskyddshandläggarna har samma rutiner vid behandling av ärenden idag som under år 2013. Ingen begräsning av djurslag gjordes. Urvalet togs fram slumpmässigt från alla behandlade ärenden under år 2013 med alla förekommande djurslag. Urvalet slumpades mellan alla kontrolltyper. Alla kontrolltyper förekom dock inte i urvalet då en del kontrolltyper inte slumpades fram. De kontrolltyper som granskades var anmälan, normal kontroll - riktad, samt ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen.

Resultaten av granskningen visade att flertalet av handläggarna hade brister vid diarieföringen. Endast 37 % av ärendenas diarieföring var utan någon brist. I granskningen av rutiner kontrollerades att akten fanns på rätt ställe i arkivet, att ärendet var registrerat i DSK,

att platinamallarna hade använts och om kontrollrapporten skickats inom länsstyrelsens interna målsättningstid. Granskningen av rutiner visade att majoriteten av handläggarna hade lägre frekvens av brister. Antalet ärenden som inte hade någon brist beträffande handläggningsrutiner var 64 %. De flesta kontroller som utfördes gjordes utan ytterligare åtgärd (75 %) som till exempel uppföljande kontroll. Användningen av checklistan för dokumentkontroll framtagna av "Projekt VAD - verifiering av djurskyddskontroll", genomförd av länsstyrelsen i Jämtlands län, fungerade överlag väl. Granskningen visade att kvaliteten på handläggningen av djurskyddskontroller i sin helhet är bra på länsstyrelsen i Gotlands län. Länsstyrelsen i Gotlands län har högt ställda mål, med kortare önskade handläggningstider än många andra länsstyrelser. Det fanns dock brister i handläggningen av djurskyddskontroller. Bristerna påverkar troligen inte handläggningsarbetet i någon större omfattning, men om de åtgärdas kan handläggningsarbetet förbättras och därmed effektiviseras. Förslag på åtgärder för effektivare handläggningsarbetet är att förbättra diarieföringen och föra in relaterad information samt koppla dokument till ärenden. Administrationen är en stor del av djurskyddshandläggarens arbete; därför bör dessa brister åtgärdas för att underlätta framtida kontrollarbete och för att få mer tid till att arbeta i fält och utföra kontroller.

Abstract

In today's animal husbandry animal welfare is important. The awareness of the importance of welfare for the pets as also increased. The public and consumers have increased awareness of animal protection and welfare.

The purpose of animal welfare controls is to check if persons that own, manage and take care of animals are complying with the animal welfare legislation. The controls are carried out as a preventive measure, primarily of farm animals, but controls can also be carried out after complaints about animal maltreatment or neglect. It is the county administrative boards that are responsible for the control of animal welfare legislation enforcement in Sweden. Sweden has in connection with audits by the Commission's inspection bureau "the Food and Veterinary Office" (FVO) received comments at several occasions that there is no system available that verifies the animal welfare controls. FVO has therefore urged Sweden to resolve this lack of control, which is the background of the start of the project verification of animal welfare controls (VAD). In 2013 the county of Jämtland conducted an internal project to develop a documented model to be used in verification and internal monitoring of animal welfare controls. It is a requirement within the EU that welfare controls are risk-based and follow an official plan and have documented procedures. The measures should be carried out uniformly and have the desired effect, which means that any deficiencies in animal care are to be detected and thus corrected, and then followed up. The administrative county board of Jämtland has within the project VAD verified their welfare controls by performing parallel controls of animal welfare officers and reviewed the documentation, assessment, case management, and monitoring. The outcome of the project revealed a need for standardization of including case management and assessment. The verification model was working good and clearly showed what areas that needed to be improved.

The aim of this master thesis was to provide an overview of how well the animal welfare management at the County Administrative Board of Gotland has been implemented and highlight any shortcomings of the administration routines. The work includes a literature review and a practical part. The literature review gives an overview of how the control of animal welfare is organized today and what is included in an animal welfare inspector's work.

In the practical part the animal welfare administrative work at the County Administrative Board of Gotland was analysed, which included a review of the quality of administration and case file management. The practical work consisted of reviewing the animal welfare administrative part. The review included the documentation of performed controls such as inspection reports and case file management in Platina and DSK (computer software systems) as well as to check that the case files were found in the diary.

One hundred cases from 2013 were randomly selected and reviewed. Animal welfare administrators have the same procedures in the handling of cases today as in 2013. No limitation in the selection of cases regarding animal species was made. The samples were randomly selected from all treated cases in the year 2013 with all existing animal species. The samples were also randomly selected between all types of controls. Types of controls examined were notified, normal control - directed, and the application for a permit under 16 § Animal Welfare Act.

Several of the administrators had deficiencies in relation to the registration of cases. Only 34% of the cases journalisation were made complete. The review of procedures showed that the majority of the administrators had a lower incidence of deficiencies. The number of cases that had no shortages in routines was 64%. Most of the controls that were carried out were made without further action requested (75%). The use of the checklist for document control that was developed within "Project VAD - verification of welfare checks" carried out by the County Administrative Board of Jämtland generally worked well. The results showed that the administrative quality of the animal welfare control work was generally good at the County Administrative Board of Gotland. The County administrative board of Gotland has high goals, with shorter target turnaround time than many other county boards in Sweden. However, there were some shortcomings in the management and administration of welfare controls. These shortages are unlikely to affect the administration work considerably, but if they can be remedied the administrative work will be improved and hence more efficient. All administrators included in the study can improve their registration by bringing in related information and linking documents to cases. The administration is a large part of the animal welfare administrator's work and therefore these shortcomings should be addressed in order to facilitate future monitoring work and get more time to field work and carry out controls.

Inledning

I Sverige har det sedan länge funnits en strävan efter att upprätthålla ett gott djurskydd. Efter inträdet i EU år 1995, har Sverige bidragit till att ta fram flera nya EU-regelverk. Reglerna begränsar i vissa avseenden en strängare lagstiftning i Sverige, men de har stor betydelse för att resten av unionen ska få ett gott djurskydd. Sverige är fortfarande bland de främsta länderna inom djurskydd i EU. God djurvälstånd är även grunden för en bra djurhälsa. Djur som är friska behöver inte behandlas med antibiotika, vilket minskar risken för antibiotikaresistens. Detta är också viktigt för människors hälsa (Jordbruksverket, 2012).

Sverige har högre djurskydds krav än flertalet andra länder inom områden som slakt och djurtransporter. I Sverige får slaktdjur transporteras i högst åtta timmar medan EU:s regler tillåter avsevärt längre transport. De djur som slaktas i Sverige måste vara bedövade innan avblodning, något som är viktigt för djurvälstånd. Utöver dessa exempel är det t.ex. även totalförbudet med näbbtrimning av höns och svanskupering av grisar i Sverige (Jordbruksverket, 2012).

Sveriges djurskyddslagstiftning omfattar behandling och vård av husdjur och försöksdjur samt andra djur som hålls i fångenskap. Länsstyrelserna bedriver offentlig kontroll, som även benämns djurskyddskontroll. Kontrollens syfte är att verifiera djurskyddet och kontrollera om djurhållarna följer djurskyddslagstiftningen. Djurskyddskontrollerna ska vara riskbaserade och genomföras regelbundet (Jordbruksverket, 2014a). Riskbaserad innebär att de objekt som har högre risk ska kontrolleras oftare och kontrollfrekvensen ska vara proportionerlig mot risken för ett objekt (Statskontoret, 2011). I djurskyddslagen (1988:534) står det att djurskyddskontrollerna ska utföras av länsstyrelserna samt andra statliga myndigheter enligt regeringens bestämmelser. Länsstyrelserna och Livsmedelsverket har exempelvis delat ansvar för de operativa kontrollerna på slakterier. På slakterierna finns officiella veterinärer anställda av Livsmedelsverket, vilka är de som dagligen utför djurskyddskontroller på slakterierna.

På länsstyrelsen arbetar djurskyddshandläggare med djurskyddskontroller. Deras arbetstid består till cirka 40 procent av administration inklusive handläggning av kontroller. Hantering av de administrativa systemen Platina och Djurskyddskontrollregister (DSK) står för ungefär hälften av denna tid. Trettio procent av arbetstiden spenderas på kontroller i fält. Resterande 30 procent av arbetstiden fördelas jämnt mellan kompetensutveckling, planering, förebyggande arbete och övrigt (Statskontoret, 2011). Länsstyrelsen i Gotlands län uppskattar djurskyddets administrativa arbete till cirka 75 procent av arbetstiden (Hallenfur, 2014).

Flera länsstyrelser har startat ett projekt som heter "Verifiering av djurskyddskontroll" (VAD) för att kunna verifiera och följa upp att djurskyddskontrollerna är effektiva och ändamålsenliga. Projektets syfte är att ta fram en gemensam modell med rutiner som kan användas av samtliga länsstyrelser (Jordbruksverket, 2014a).

Detta examensarbets praktiska del liknar projektet VAD som genomfördes av länsstyrelsen i Jämtlands län. Den praktiska delen är utförd på länsstyrelsen i Gotlands län. På länsstyrelsen har kontrollrapporter samt dokument- och diarieföringen granskats, för att undersöka om de har utförts korrekt och är effektiva.

Syfte och hypotes

Syftet med detta arbete var att ge en överblick över hur väl djurskyddshandläggningen på länsstyrelsen Gotlands län har genomförts och belysa de brister som finns i den administrativa handläggningen. Arbetet har utförts genom en litteraturstudie och en praktisk del. I litteraturstudien ges en överblick över hur kontroll av djurskydd genomförs idag och vad som ingår i djurskyddshandläggarnas arbete. Inom den praktiska delen analyserades djurskyddshandläggningen på länsstyrelsen i Gotlands län, vilket innefattade att granska om handlingarna var kompletta och om det gick att följa ärendets gång.

Hypotesen är att det finns en mindre frekvens av brister i djurskyddskontrollernas administrativa handläggning.

Mål

Målet har varit att utvärdera:

- Om myndigheten följer kontrollplanen.
- Om diarieföring och styrdokument för kontrollrapporter följs. Om det saknas några rutiner eller om det är något som behöver kompletteras vad det gäller den administrativa handläggningen av djurskyddsärenden.
- Om brister upptäcks och följs upp (kontroll av effekten).
- Om en eventuell modifiering av "Jämtlandsmodellens" checklista behövs och då ta fram ett förslag till förbättringar.

Litteraturgenomgång

Vad är djurskydd?

Husdjursvetenskap är inte enda svaret på vad djurskydd är och vad som är bra för ett djur eller inte (de Greef et al., 2006). Lundmark och medarbetare (2013) menar att miniminivån för vad som är godtagbart för djurskyddslagstiftningen och för standarder är ofta en etisk och inte enbart en rent vetenskaplig fråga. Lagar om djurskydd kan dock bygga på vetenskaplig information (Lundmark et al., 2014a). Djurskydd består av flera aspekter såsom vetenskap, etik, ekonomi och politik (Lund et al., 2006; Christensen et al., 2012).

Under 1800-talet hade veterinärerna ansvaret för djurskyddsfrågor. De fokuserade främst på bekämpning av djursjukdomar som kunde hota livsmedelsförsörjningen och ekonomin (Landsbyggsdepartementet, 2006).

Världens första lag om skydd av djur instiftades i England i början av 1800-talet. Syftet med lagen var att sätta gränser för vad människan tilläts göra med djur i sin vård. Lagen hade dock sina begränsningar. Den omfattade endast människor som inte ägde djuren, vissa djurslag samt "hänsynslös grymhet" (Sandøe och Christiansen, 2008). Vissa djurslag var mindre moraliskt viktiga och därmed mindre skyddsvärda enligt ett antal kriterier, även kallad sociozoologisk skala (Arluke och Sanders, 1996).

År 1844 började djurskyddsfrågor att diskuteras i riksdagen vilket senare ledde till Sveriges första djurskyddsförordning år 1857 (Nybohm, 2010), den Kungliga förordningen (1857:61). Enligt förordningen var det straffbart att misshandla sina egna och även andras djur. Efter en lagändring 1907 innefattades också vilda djur (Nybohm, 2010). År 1944 tillkom Sveriges första djurskyddslag, lagen om djurskydd (1944:219) (Statens offentliga utredningar, 2011).

De senaste åren har intresset ökat från konsumenternas sida för djurskyddet och för hur animalieprodukterna är producerade (Austin et al., 2005). Enligt Austin och medarbetare (2005) kan det innebära en konflikt mellan hög produktion och djurvälstånd, eftersom en högre djurvälstånd ofta medför högre kostnad för djurhållaren och i slutändan inte nödvändigtvis resulterar i högre betalning för slutprodukten. Djurskyddslagstiftningen främjar djurvälståndet och fungerar som en försäkring för konsumenten, då den fungerar som en miniminivå som alla lantbrukare måste följa (Anneberg et al., 2012).

Djurskyddsbestämmelser

Den svenska djurskyddslagstiftningens grundar sig på etiska värderingar som har funnits sedan länge och kulturellt synsätt om vilka skyldigheter och rättigheter som människan har gentemot djur. Sveriges djurskyddslagstiftning verkar för att djurens välfärd ska vara god (Johansson, 2012).

Djurskyddsbestämmelserna består av en lag, förordningar och förfoganden: 1) Djurskyddslagen (1988:534), som förebygger onödigt lidande hos husdjur, försöksdjur och övriga djur som hålls i fångenskap (Statens offentliga utredningar, 2011). 2) Djurskyddsförordningen, som innehåller mer detaljerade bestämmelser (kompletterar Djurskyddslagen) och EU:s förordning 3) Djurskyddsföreskrifter som innehåller omfattande regler med detaljerade bestämmelser, vilka beslutas av Jordbruksverket och är juridiskt bindande. Genom bemyndigande ger regeringen i förordningen andra instanser som till exempel Jordbruksverket ut allmänna råd, vilka inte är juridiskt bindande utan fungerar som stöd vid tillämpning av djurskyddslagen (Ahtonen, 2014).

Svenska djurskyddslagen

År 1988 infördes en ny djurskyddslag, som låg i framkant jämfört med stora delar av omvärlden. Den innehöll bland annat bestämmelser om förprovning av djurstallar, hur djur ska skyddas mot sjukdom samt hur djur ska kunna ges möjlighet att utföra naturliga beteenden (Ahtonen, 2014). I den befintliga Djurskyddslagen (1988:534) under avsnittet ”Grundläggande bestämmelser om hur djuren skall hållas och skötas” finns följande paragrafer som kan relateras till ”De fem friheterna” (Ahtonen, 2014; se även sid. 18 i detta arbete):

2§ Djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Lag (2005:1 226).

3§ Djur ska ges tillräckligt med foder och vatten och tillräcklig tillsyn. Fodret och vattnet ska vara av god kvalitet och anpassat efter det djurslag som utfodras. Stall och andra förvaringsutrymmen för djur samt hägn ska ge djuren tillräckligt utrymme och skydd. Stall och andra förvaringsutrymmen för djur ska hållas rena. Lag (2007:1 394).

4§ Djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Lag (2007:365).

5§ Djur får inte överansträngas. Inte heller får de agas eller drivas på med redskap som lätt kan såra eller på annat sätt skada djuret.

6§ Djur får inte hållas bundna på ett för djuren plågsamt sätt eller så att de inte kan få behövlig rörelsefrihet eller vila eller tillräckligt skydd mot väder och vind. Lag (2007:362).

9§ Om ett djur är sjukt, skadat eller på annat sätt genom sitt beteende visar tecken på ohälsa, skall djuret snarast ges nödvändig vård, vid behov av veterinär, eller andra åtgärder vidtas, om inte sjukdomen eller skadan är så svår att djuret måste avlivas omedelbart. Lag (2003:1 077).”

(Riksdagen, 2013)

Djurvälfärd definieras ofta som hur djuren upplever sin miljö, hur de faktiskt har det samt hur de mår. Välfärd är olika för alla individer oavsett om de vistas i samma miljö eller inte (Jensen, 2012). Djurskydd definieras från ett mänskligt perspektiv i jämförelse med tidigare definition av djurvälfärd som definieras från djurets perspektiv. Definitionen av djurskydd är vad människan gör för att förhindra att djuren har dålig välfärd (Johansson, 2014). För att se till att djuren har det bra och skyddas mot onödigt lidande finns det till exempel regelverk, information och utbildning kring djurs behov. Statens offentliga utredningar (SOU) gjorde år 2011 en utredning gällande en ny djurskyddslag med mer fokus på djurvälfärd som till exempel möjligheten att kunna utföra naturliga beteenden som är starkt motiverande, ger en funktionell återkoppling – dvs. minskar motivationen att utföra beteendet samt relaterar till djurets behov av rörelse, sysselsättning, födosök, socialt umgänge, vila och komfort (Statens offentliga utredningar, 2011). Efter utredningen har det inte skett några större förändringar, det som har skett är att det tillkommit ett förbud mot sexuellt utnyttjande av djur, vilket var en mycket liten del av utredningen (Regeringen, 2013).

Skillnader mellan EU:s lagstiftning och svensk lagstiftning

Det finns en hel del skillnader mellan det svenska djurskyddsregelverket och EU:s, så tillvida att Sverige i vissa fall har strängare regelverk, och därtill reglerar områden som inte berörs av EU:s djurskyddsregler, inte minst inom sällskapsdjursområdet. Sveriges lagstiftning har flera specifika krav, några exempel på krav är tillgång till bete för kor och specificerat minimiutrymme, golvtyp och strömedel för vissa djurslag. Den strikta lagstiftningen kan bidra till en högre produktion samtidigt som den även är konkurrenshämmande till viss del på grund av de högre produktionskostnaderna, som inte nödvändigtvis leder till ett mervärde och högre betalt för producenten (Hoffman et al., 2010).

Hur vet man om djur har det bra

I dagens animalieproduktion är djurvälfärden viktig. Även hos sällskapsdjuren har medvetande för djurvälfärdens betydelse ökat. Allmänheten och konsumenterna har ökat medvetande om djurens välbefinnande och välfärd (Carlsson, 2011). Ur ekonomisk synpunkt är det också viktigt med friska djur (Carlsson, 2011). Djur inom livsmedelsproduktionen utsätts ofta för påfrestningar till exempel vid förflyttning och transporter. Intensifieringen av lantbruket de senaste åren har lett till att kontakten mellan djur och människa har minskat i och med att delar av lantbruket har automatiserats och mindre personal behövs. Samtidigt som den personliga kontakten med djuren har minskat kan det arbete som fortfarande kräver utförande av personal som bland annat medicinering, direkt hantering och transport uppfattas som negativa upplevelser av djuren (Rushen et al., 1999). Relationen mellan djur och djurskötare beror till stor del på hur djurskötaren behandlar djuren. Studier av Lensink och medarbetare (2001) visade att kalvar som har behandlats positivt har bättre förutsättningar att få en högre produktion.

Det finns ett flertal sätt att bedöma djurvälstånd på. En av de mest kända metoderna för att mäta bra/dålig djurvälstånd är användning av de ”fem friheterna”, som utvecklades av det brittiska Farm Animal Welfare Council (Farm Animal Welfare Council, 1979). De ”fem friheterna” definieras enligt följande;

- Frihet från törst och hunger
- Frihet från obehag
- Frihet från smärta, sjukdom och skada
- Frihet att utföra naturliga beteenden
- Frihet från oro och rädsla

(Farm Animal Welfare Council, 1979).

Ett exempel på en annan tidig metod av bedömning av välbefinnande var det österrikiska Animal Needs Index (ANI) som fokuserar på den fysiska miljön som djuren erbjuds och koncentrerar sig på riskfaktorer (Bartussek, 2001). Den senaste modellen är EU-projektet ”Welfare Quality” som är en strategi, som bygger på djurens erfarenhet och fokuserar på djurens nuvarande välbefinnande (Anneberg, 2013). I Sverige finns det till exempel boken ”Kosignaler” (Växa Sverige, 2014) som är en praktisk guide, ”Fråga kon” en rådgivningstjänst från Svensk Mjök (Winblad von Walter, 2011) och olika standarder/omsorgsprogram.

Ett kriterium som ofta nämns vid definition av djurvälstånd är att djuren ska ha möjlighet att kunna utföra sina naturliga beteenden (Brambell et al., 1965). Definitionen av naturliga beteenden kan vara beteenden som djuret med största sannolikhet skulle utföra i sin naturliga miljö (Backe & Hopster, 2005). Beteendena kan ha betydelse för djurets psykiska välfärd samt för en viss biologisk funktion (Ahtonen, 2014).

Hur djurens välfärd kan mätas har diskuterats under en längre tid. Vilka parametrar som väljs för att mäta välfärden kan ha inverkan på hur olika krav blir inkluderade och strukturerade i olika typer av djurskyddsföreskrifter (Lundmark et al., 2014b). Djurskyddsföreskrifterna beskriver främst hur olika djurslag ska skötas och hållas, i föreskrifterna finns det till exempel resurs-, skötsel- och djurbaserade regler samt mått för utrymmen (Jordbruksverket, 2014b). EU-kommissionen överväger om det är lämpligt och möjligt att införa vetenskapligt baserade indikatorer som bygger på djurvälståndresultat i motsats till tidigare välfärdsindikatorer (Lundmark et al., 2014b).

Vid bedömningen av djurens välbefinnande, kan ett flertal indikatorer användas. Indikatorer kan vara dödlighet och hälsa, produktivitet samt fysiologiska och immunologiska åtgärder (Broom, 1991). Fysiologiska faktorer kan inte användas enskilt för en bedömning av djurvälstånd. Ofta måste även etisk och politisk hänsyn tas med i beräkningen, eftersom dessa aspekter påverkar vilka faktorer som anses viktiga både vid regelskapande och vid utvärdering (Rushen & de Passille, 1992; Sandøe & Simonsen, 1992). Djur kan producera bra i förhållanden som kan anses vara begränsande för deras välfärd. Mortalitet speglar antal djur som blir så sjuka att de dör före slakt. Hälsoparametrar har enligt tradition varit det vanligaste sättet att bedöma djurens välbefinnande. Fysiologiska parametrar som hormonnivåer är relaterade till stress, vilket kan ha en stor betydelse vid kvantifiering av djurens reaktioner (Rushen & de Passille, 1992). Vid tolkning av välfärdsåtgärder innebär det subjektiva mätningar som påverkas av oron för djuret som behandlas (Mason & Mendl, 1993). En del forskare hävdar att istället för att försöka ”mäta” djurvälstånd så bör vetenskapen istället fokusera på identifiering, riktnings och förhindrande av välfärdsproblem (Fraser, 1995).

Vad är djurskydds-/djurvälståndsforskning?

Husdjursvetenskapen utvecklades från ett viktigt angrepp och motstånd mot industrialiseringen av djurproduktion på 1960-talet i England. Efter debatterna 1960 ändrades lagstiftningens inriktning till att bli mer inriktad på att sätta gränser för behandling av husdjur, främja djurens välbefinnande (Anneberg, 2013). Forskning inom djurskydd uppstod enligt Fraser (2008) på grund av viljan att förändra attityden hos människor som respons på allmänhetens oro för djurens välfärd. Det som kan göra det svårt att forska på djurvälstånd är att det inte är möjligt att vara opartisk eller neutral mot vad det är som händer i världen (Harfeld, 2010).

Forskare har olika definitioner av djurskydd. Det finns många funderingar och diskussioner kring frågan. Viss forskning används vid politiska beslut för att integreras i ny djurskyddslagstiftning (Anneberg, 2013). I Sverige pågår omfattande forskning inom djurskydd. Ett exempel är projektet ”Riskbaserad bedömning av djurvälstånd” (RAWA) som bedrevs mellan år 2008-2011. Projektet handlade bland annat om olika möjligheter att skapa ett riskklassificeringssystem med hjälp av riskbedömningsmetoder för djurskyddskontroll (Hultgren et al., 2011).

Det är svårt att applicera det vetenskapliga tankesättet om bedömning av välfärd i realiteten. Inom jordbruksproduktionen har ekonomin en stor betydelse (Ingemann et al., 2009). Enligt forskningsresultat så skiljer sig jordbrukarnas motivation att delta i djurskyddsinsatser, somliga uppmuntras genom högre priser medan andra har etiska orsaker för att inte ha djurvänliga produktionsmetoder (Veissier et al., 2008). Oavsett vilken preferens som är dominerade i välfärdsforskning finns det ett behov av att beakta samspelet mellan etiska frågor och djurskyddsforskning, eftersom det har blivit vanligare med forskning för råd inför politiska beslut om djurskydd (Sandøe et al., 2003).

Djurskyddskontroll: bakgrund

Kommunen hade det huvudsakliga ansvaret för djurskyddskontroller fram till år 2009 (Statskontoret, 2011). En proposition lämnades av den dåvarande regeringen i början på år 2008 till riksdagen. Propositionen innehöll förslag om att bland annat flytta ansvaret för djurskyddskontroller från kommunen till länsstyrelsen. Regeringen ansåg att det skulle bli mindre tidskrävande samt inte lika svårt att samordna och ha uppföljningar av verksamheten om det var länsstyrelsen som hade ansvaret för djurskyddskontrollernas genomförande. Det skulle underlätta med större och färre kontrollenheter (prop. 2007/08:63). Senare under år 2008 fattade riksdagen sitt beslut om att staten skulle ta över djurskyddsarbetet från och med den första januari 2009 (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2007/08: MJU17, 2008). År 2009 tog länsstyrelserna över ansvaret från kommunerna för kontrollen av djurskydd samt foder och livsmedel i primärproduktionen. Vid övergången till statlig djurskyddskontroll minskade antalet kontrollmyndigheter från 290 till 21 (Statskontoret, 2011).

Innan övergången startades projektet ”Enkel och likvärdig offentlig kontroll” (ELOF) av Jordbruksverket för att få en mer effektiv, likvärdig, rättssäker och riskbaserad offentlig kontroll av djurskyddet. Projektet underlättade överföringen av nödvändig information till länsstyrelserna från kommunerna samt bidrog med att ta fram hjälpmedel. Hjälpmedel som ärendehanteringssystem, djurskyddskontrollregister (DSK), vägledningar och beslutsmallar, för att öka förutsättningen att få mer likriktade kontroller och handläggning hos de olika länsstyrelserna i landet (Jordbruksverket, 2008a).

I uppdrag av regeringen har Statskontoret följt upp och utvärderat djurskyddskontrollen i Sverige efter ansvaret för kontrollverksamheten flyttades över till länsstyrelserna från kommunerna. Deras bedömning var att kontrollverksamheten har förbättrats avsevärt efter övergången och håller en högre nivå, trots brister. Det finns mer gemensam rapportering av kontroller och dokumentation, samordningen har blivit bättre och kontrollverksamheten utförs på liknande sätt inom olika län. Samordningen mellan län behöver dock förbättras. Kontrollverksamheten har blivit mer likvärdig då den allt mer bedrivs genom gemensamma handläggningsrutiner. Objektiviteten och rättssäkerheten har också ökat i myndigheternas handläggning av ärenden (Statskontoret, 2011). Enligt Hallenfur (2014) har tiden för fältarbete minskat kraftigt efter flytten till Länsstyrelsen.

Djurskyddskontrollen idag

Djur som hålls av människor ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, behandlas väl, ges möjlighet att utföra naturliga beteenden, inte vanvårdas eller bli utsatta för misshandel enligt bestämmelser om djurskydd (Statskontoret, 2011). I början av 2012 var det ett flertal lantbrukstidningar i Sverige som skrev om att djurskyddsinspektörerna hade dålig förståelse för lantbrukarnas situation samt även att de hade bristande kunskap (Kjellin, 2012; Bergman, 2012). Johansson (2012) drar slutsatsen utifrån detta att den generella uppfattningen från animalieproducenterna är att det är påfrestande med djurskyddskontroll på sin gård.

Syftet med djurskyddskontroller är att kontrollera om de som äger, har hand om och sköter djur följer djurskyddslagstiftningen. Kontroller utförs i förebyggande syfte, främst av djur inom lantbruket, men kontroller sker också efter anmälan om missförhållanden hos djurhållare (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a). För att kontrollmyndigheterna ska kunna utföra sitt arbete ger djurskyddslagen dem rätt att gå in i byggnader och utrymmen där djur finns för att kunna undersöka samt att ta prover på djuren. Kontrollmyndigheterna har även rätt att ta del av dokument och andra handlingar som kan behövas som underlag i samband med kontrollen. Polisen har skyldighet att vid behov hjälpa kontrollmyndigheten för att de ska kunna fullfölja/utföra sin kontroll (Regeringen, 2006). I första hand är det länsstyrelsen som utför offentliga djurskyddskontroller. Kontrollarbetet ska vara riskbaserat och planlagt (Statskontoret, 2011).

De tre vanligaste kontrollerna som länsstyrelserna utför är kontroller efter anmälan, normalkontroller och kontroller vid tillståndsprovning. Det görs även uppföljande kontroller om djurägaren har haft brister vid tidigare kontroll, då handläggaren kontrollerar om bristerna har åtgärdats (Länsstyrelsen Uppsala län, 2014).

Normalkontroller är rutinkontroller som utförs på lantbruk eller andra verksamheter med djur. Kontrollerna kan vara slumpmässiga, riskbaserade eller projektinriktade (Länsstyrelsen Uppsala län, 2014). Normalkontroller är förebyggande kontroller och ska ske regelbundet främst på hästar, lantbruksdjur, verksamheter som omfattas av tillstånd samt djurtransporter. Slumpmässigt utvalda kontroller ska utgöra 10 % av de planerade kontrollerna, resten ska vara riskbaserade (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a; Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014). Kontrollerna är avgiftsfria, om det inte rör sig om en befogad extrakontroll (Länsstyrelsen Uppsala län, 2014).

Kontroll med anledning av anmälan görs när länsstyrelsen fått in anmälan eller annan information. Det går att vara anonym när man gör en anmälan (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a; Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014). Anmälan kan ha inkommit via e-post, telefon eller brev, därefter bedömer länsstyrelsen hur akut ärendet är, det vill säga

hur snart kontrollen bör utföras. Kontrollen görs vanligen utan avisering. Vid fall som prioriteras lägre kan handläggaren skicka ett brev eller ringa till djurhållaren. Vid brister i djurhållningen tas en avgift ut av djurhållaren (Länsstyrelsen Uppsala län, 2014). År 2013 handlade länsstyrelsen i Gotlands län 40 procent av djurskyddsanmälningarna enbart administrativt (Hallenfur, 2014).

Kontroll vid tillståndsprovning 16 § Djurskyddslagen utförs på verksamheter som behöver tillstånd för att bedrivs som till exempel hundpensionat, ridskola, djurpensionat och omplaceringshem samt även om man bedriver avel eller har många djur. Länsstyrelsen får en ansökan om tillstånd och därefter utförs en kontroll för att bedöma om djurhållaren och utrymmena är lämpliga för verksamheten (Länsstyrelsen Uppsala län, 2014).

Riskklassificering

Enligt kontrollförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004) och Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2008:67, saknummer L44) ska kontrollarbetet vara riskbaserat. Detta innebär att de objekt som har högre risk ska kontrolleras oftare och att risken för ett objekt ska vara proportionerlig mot kontrollfrekvensen. Kontrollmyndigheten ska enligt Jordbruksverkets föreskrifter göra en prioritering av kontrollobjekten utifrån Jordbruksverkets riktlinjer för riskvärdering inom sitt verksamhetsområde (Statskontoret, 2011). Sedan 2013 görs prioriteringen av kontrollobjekt via verktyget ”Stork” i DSK (Hallenfur 2013). Riskklassificeringen ska vara till grund för länsstyrelsens planering samt prioritering av kontrollintervall och kontroller (Statskontoret, 2011).

Vem får kontroll?

Alla lantbrukare med djurhållning eller andra personer som håller djur kan få besök från myndigheterna. Det är myndigheterna som avgör antalet kontroller som ska utföras på ett visst område till exempel djurskydd eller tvärvillkor. Var kontrollerna utförs beror på slumpen och efter en bedömning om var de är troligast att det kan finnas större brister (se ovan angående riskklassificering). Vid anmärkning vid tidigare kontroll så är det större sannolikhet för att få kontroll igen. Det kan hända att en djurhållare/lantbrukare får flera besök samma år på grund av att det är olika områden som ska kontrolleras och att kontrollanterna är experter på olika områden (Jordbruksverket, 2013). Länsstyrelsen samordnar ofta sina kontroller så att en gård eller ett företag inte ska få flera besök för olika kontroller. För en lantbrukare som söker jordbruksstöd kan kontrollen av tvärvillkor samordnas med kontrollerna av djurskydd, livsmedel samt foder (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a). I samband med en kontroll kan det även ske kontroll av djurmärkning, djurräkning, livsmedelskontroll av primärprodukter med mera (Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014).

Som nämnts ovan finns det olika typer av djurskyddskontroller som utförs vid:

- Anmälningar; från allmänheten, polis, veterinär med flera.
- Rutinkontroller, riskbaserade, slumpmässigt utvalda eller projekt
- Uppföljning av brister
- Tillståndsansökningar
- Extra kontroller inom utvalda områden

(Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a; Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014)

Kontrollerna är vanligtvis oanmälda, vilket de ska vara enligt Jordbruksverkets föreskrifter, även om ett skifte mot större andel förhandsaviserade kontroller skett under senare tid, efter nya direktiv från jordbruksverket. Då ingen är hemma när djurskyddshandläggaren ska utföra

sin kontroll, så får ett nytt besök göras vid ett annat tillfälle. Det är inte tillåtet att gå in i ett stall eller i ett annat djurutrymme utan tillåtelse från den som är ansvarig för djuren. Djurskyddshandläggaren har rätt att se alla djurutrymmen och djur, om djurägaren nekar tillgång till detta så kan kontrollen göras med polishanddräckning (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a).

Om en kontroll är avgiftsbelagd eller inte beror på vilken typ av kontroll det är. Kontroller som är avgiftsbelagda är (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a):

- Anmälan där brist har hittats
- Uppföljning av brister
- Ansökningar för tillstånd enligt § 37 djurskyddsförordningen
- Intyg för djurtransport

I lagstiftningen står det vilka och hur mycket kontroller ska kosta (SJVFS 2008:67). I kostnaden ingår tid på plats (debitering för varje påbörjad halvtimme, minst 30 minuter), restid, tid för för- och efterarbete. Restiden får inte överstiga tiden det skulle ha tagit att resa från länsstyrelsen till kontrollplatsen och tillbaka, längsta restid som får debiteras per kontroll är två timmar (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a).

Uppföljningskontroller kan göras på plats men även administrativt. Vid administrativ kontroll kan djurskyddshandläggaren till exempel prata med djurhållaren eller så kan djurhållaren skicka in fotografier eller veterinärintyg (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a).

Vad sker vid en kontroll

Vid en kontroll så börjar djurskyddshandläggaren med att presentera sig själv och varför en kontroll ska utföras hos djurhållaren (Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014). Därefter så bedömer djurskyddshandläggaren djuren och de utrymmen där djuren hålls i, tillsammans med djurhållaren eller en representant för djurhållaren. Vid kontrollen används en checklista som Jordbruksverket har tagit fram. Djurskyddshandläggaren går igenom besöket med djurhållaren efter kontrollen, då kan handläggaren meddela om eventuella brister har upptäckts och när de ska vara åtgärdade. Djurhållaren får möjlighet att själv säga när bristerna kan vara åtgärdade och djurskyddshandläggaren bedömer om det är rimligt och åsätter sedan en åtgärdsdåtid i förhållande till vad det är för brister och hur många brister som behöver åtgärdas. En kontrollrapport skickas till djurhållaren där besöket beskrivs samt eventuella brister och när de ska vara åtgärdade. Kontrollrapporten bör skickas ut inom två veckor efter kontrollen. Djurhållaren har möjlighet att lämna synpunkter på kontrollrapporten om det är något som har blivit felaktigt eller missuppfattats (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a; Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014).

Brister vid kontroll

Vid brister vid en kontroll kan uppföljning ske på olika sätt beroende på vilken typ av brister som upptäcktes till exempel via telefon, ny kontroll, bilder eller annan dokumentation som kan skickas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan vid allvarigare brister besluta om bristerna ska åtgärdas inom en viss tid och då meddelar man ett föreläggande (Länsstyrelsen Västernorrlands län, 2014).

Föreläggande

Föreläggande skrivs om det krävs mycket arbete eller om det medför en stor kostnad att åtgärda bristen/bristerna samt om djurägaren inte frivilligt vill åtgärda bristerna, om dessa inte har åtgärdats vid en extra uppföljande kontroll eller om det finns allvarliga brister.

Föreläggandet kan överklagas av djurhållaren om denne inte håller med om Länsstyrelsens krav. Om djurhållaren inte följer föreläggandet så kan ett föreläggande med vite beslutas av länsstyrelsen. Om föreläggandet ignoreras vid flera tillfällen så blir det vanligtvis en utredning om djurhållaren ska få djurbegränsning eller djurförbud (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a). Föreläggande är enligt Hallenfur (2014) viktigt ur djurskyddssynpunkt och kostnaden har betydelse vid föreläggande med vite.

Omhändertagande

Länsstyrelsen kan besluta om omhändertagande av djur som far illa eller är vanvårdade. Det praktiska omhändertagandet sköter polisen, de verkställer länsstyrelsens beslut. Vad som sker med djuret efter omhändertagandet fattar länsstyrelsen beslut om. Gällande sällskapsdjur har polisen ofta kontakt med djurhem, som hjälper till vid hämtning av djuret/djuren. Där förvaras de sedan tills länsstyrelsen beslutat vad som ska hända med dem. Lantbruksdjur flyttas oftast till en annan gård eller så hyr polisen in någon som sköter om djuren på plats (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014b). Detta händer inte så ofta då byggnader och plats ofta är en del av problemet (Hallenfur, 2014). Djuren ska i första hand omplaceras till ett nytt hem och om det inte är möjligt avlivas djuret. Orsaker till avlivning kan vara att djuret är mycket förvildat och skyggt, sjukt eller aggressivt (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014b). Det bör betonas att omhändertaganden och djurförbud (nedan) inte är något straff, utan en skyldighet som länsstyrelsen har att besluta om för att förhindra att djur fortsätter att utsättas för lidande.

Djurförbud

Vid beslut om djurförbud kan djurhållaren få förbud för ett eller flera djurslag, som gäller djur och djurskötsel. Djurförbud innebär förbud att äga djur, vårda eller sköta djur, rasta djur, utfodra eller vattna djur, transportera djur, arbeta med eller träna djur samt ha ett faktiskt inflytande över hanteringen av djur (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014a).

Förbudet kan gälla för ett, flera eller alla djurslag. Det är inte tillräckligt att överlåta djuren ägarmässigt till någon annan. Det är tillåtet att umgås med någon som äger djur och till exempel klappa djur. Om djurförbudet trotsas så kan länsstyrelsen omhänderta djuret, även om djurhållaren inte är ägare. En åtalsanmälan kan göras då det är ett brott mot djurskyddslagen. Ett djurförbud som gäller tillsvidare gäller tills dess att beslutet hävs. Vid en ansökan om att djurförbudet ska hävas måste personen ange vad som gör att djurhållningen skulle fungera på ett bättre sätt idag samt vad som har ändrats sedan personen fick beslutet om djurförbud (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2014b).

Djurhållaren har rätt att överklaga alla länsstyrelsens beslut. Detta ska vanligtvis ske inom tre veckor från det att djurhållaren har tagit del av beslutet. Hur överklagan ska ske ska stå i beslutet (Västernorrlands län, 2014).

Djurskyddsarbetet på Länsstyrelsen i Gotlands län

Gotlands länsstyrelse ligger i Visby, och är en av de största arbetsgivarna i länet med 135 anställda (Länsstyrelsen Gotlands län, 2013c). Enligt länsstyrelsens instruktioner (SFS 2007:825) ska länsstyrelsen bland annat arbeta med djurskydd, allmänna veterinära frågor,

livsmedelskontroll, lantbruk, landsbygd, energi, klimat, hållbar samhällsplanering och boende.

Länsstyrelsen på Gotland har fem enheter vilka är enheten för samordning och stöd, landsbygdsenheten, samhällsbyggnadsenheten, miljö- och vattenenheten samt natur- och friluftsenheten. På landsbygdsenheten finns det 26 anställda som arbetar inom olika områden så som djurskydd, livsmedelskontroll, allmänna veterinära frågor, EU-stöd, landsbygdsprogrammet, prövning och tillsyn samt förprovningar. Flertalet av dessa anställda har en agronomutbildning som grund och har kompletterat sin utbildning med enstaka kurser (Länsstyrelsen Gotlands län, 2013c). Det finns en djurskyddsgrupp på länsstyrelsen där det ingår 2,8 handläggare, en länsveterinär, en förprovare samt en jurist som tjänstgör vid behov. Det finns även administrativ personal att tillgå till en viss omfattning, men den ordinarie administrativa delen av kontrollarbetet är det handläggarna som sköter (Länsstyrelsen Gotlands län, 2014).

Långsiktiga interna mål för djurskyddskontrollen (2013-2015) på Länsstyrelsen Gotlands län är:

- Upprätta och uppdatera kompetensplanen
- Öka andelen normalkontroller
- Verifiera kontrollprocessen
- Ta fram mätbara mått för uppföljning av kontroller
- Kompetenshöjande aktiviteter
- Medverka i brukarundersökning

(Länsstyrelsen Gotlands län, 2014)

Länsstyrelsen Gotlands läns interna mål för djurskyddskontroller är bland annat att kontrollrapporten ska skickas till djurhållarna inom 14 dagar efter genomförd kontroll. En ansökan för tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen ska handläggas inom 60 dagar (Hallenfur, 2014).

I lagar, föreskrifter och direktiv är det reglerat hur djurskyddskontroller ska utföras. Föreskriften från 2012 (SJVFS 2012:20) L44, anger att minst 50 % av alla utförda djurskyddskontroller ska vara riskbaserade normalkontroller. Detta ska jämföras med kontroller efter anmälan som dock är den huvudsakliga kontrolltypen. Länsstyrelsen i Gotlands län har under de senaste åren haft normalkontroll i projektform, vilket har varit ett effektivt arbetssätt (Länsstyrelsen Gotlands län, 2013b). Länsstyrelsen genomförde två projekt år 2013: "Riktad kontroll av kalvhållning i mjölkbesättningar på Gotland 2013" och "Betesdrift på öar".

Djurskyddsinspektör

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2012:20) om offentlig djurskyddskontroll (L44) står det bland annat om vilken kompetens en djurskyddsinspektör behöver ha. En djurskyddsinspektör ska vanligen ha en universitets- eller högskoleutbildning. Personliga egenskaper som är viktiga är att vara lugn och stabil, klara av situationer som är psykiskt påfrestande, produktiv och effektiv, stor empati och gott bemötande och inte låter egna åsikter påverka objektivitet och proportionalitet i bedömningen (Länsstyrelsen Skåne län, 2014).

Enligt kontrollförordningen, artikel 6, ska all kontrollpersonal ha en utbildning och erfarenhet som är nödvändig och lämplig för att kunna utföra sina kontroller och uppgifter på ett

enhetligt sätt. Personen ska ha kännedom om lagstiftning och kunna bedöma eventuella risker för djur och människors hälsa eller för miljön och växtskyddet.

Enligt Jordbruksverkets föreskrifter ska kontrollpersonen ha kompetens inom djurskyddslagstiftningen och kunna bedöma bristfällig efterlevnad. Vid ärendehandläggning och myndighetsutövning är det enligt förvaltningslagen ett krav på att man har förvaltningsrättslig kunskap (Statskontoret, 2011).

Faktorer som kan påverka en djurskyddsinspektörs bedömning

Tidsbrist

I en enkätstudie av Wästerlund (2011) med 89 svarande, ansåg hälften av djurskyddshandläggarna att arbetsbelastningen ligger på en hög nivå. Majoriteten svarade att de sällan eller aldrig hinner med de inplanerade rutinkontrollerna. Över hälften angav att de ofta eller mycket ofta känner sig otillräckliga i sitt arbete. De flesta upplevde stress i arbetet, endast 1 % av de svarande angav att de aldrig kände sig stressade i sitt arbete. Nästan 40 % angav att stressen påverkade deras bedömningsförmåga/bedömning av djuren och deras miljö.

Flertalet av handläggarna upplever att de inte grundligt hinner gå igenom ärenden samt inte hinner göra kontroller förrän det är allvarliga brister i djurhållningen. Vid anmälningsärenden hinner de inte kontrollera alla ärenden, utan endast de allvarligaste hinns med och resten bortprioriteras (Wästerlund, 2011). Detta gäller inte för länsstyrelsen i Gotlands län (Hallénfur, 2014). Flera angav även att de bedömer snällare för att mindre brister inte behöver följas upp. Handläggningstiden av ärenden förlängs ofta på grund av stress. Flertalet av djurskyddshandläggarna ansåg att den administrativa delen tar mycket tid, som skulle kunna användas för att utföra själva kontrollen eller utföra fler kontroller (Wästerlund, 2011).

Hälften av de svarande upplever att det har blivit mer stressfullt efter övergången från kommunerna till länsstyrelserna (Wästerlund, 2011).

Hot

Tjugo procent av djurskyddshandläggarna angav i enkätstudien av Wästerlund (2011) att hot påverkar deras bedömningsförmåga/bedömning av djuren och deras miljö. För att känna sig tryggare är det vanligt att handläggarna åker två och två, vilket även kan förebygga att hot uppkommer (Wästerlund, 2011).

Djurskyddskontrollregistret (DSK)

En lagrådsremiss lämnades över till riksdagen i början på 2009 i anslutning till reformen (Regeringen, 2009; Statskontoret, 2011). I remissen föreslogs att det skulle inrättas ett central register för landet. Registret skulle vara ett så kallat djurskyddskontrollregister för att effektivisera kontroll av djurskyddet och bidra till bättre samordning av kontrollmyndigheterna. Registret skulle även kunna användas till en förbättring av kontrollen av tvärvillkor och ekonomiska stöd inom jordbruksområdet (Regeringen, 2009). Den föreslagna lagen trädde i kraft senare under 2009 (Förordning (2009:620)).

Djurskyddskontrollregistret (DSK) baseras på uppgifter från Jordbruksverkets register om nöt, gris, får och get, fjäderfä, transportörer och slakterier (Jordbruksverket, 2008b). DSK är ett nationellt register som finns på Jordbruksverket där de kontrollobjekt som länsstyrelsen har bedömt finns (Länsstyrelsernas e-förvaltning; Statskontoret, 2011). DSK hålls med stöd av lagen (2009:619) om djurskyddskontrollregister.

DSK är ett IT-baserat stöd som används för kontrolluppdrag samt kontrollresultat. Det finns olika mallar och checklistor för olika djurslag för samtliga av länsstyrelsernas djurskyddskontroller (Statskontoret, 2011). Länsstyrelserna kan se information om djurhållare och platserna som djurhållaren bedriver verksamhet på samt dokumentera djurskyddskontrollerna. DSK hämtar data från andra register så som hundregistret, transportregistret och det centrala nötkreatursregistret (CDB).

Utvecklingen av DSK genomfördes inom ramen för delprojektet ELOF-IT. Då det fanns en utsatt projekttid prioriterades flera faktorer bort som till exempel möjligheten att kunna riskklassificera kontrollobjekt och ta ut statistik. Länsstyrelsen valde därför att använda sitt eget ärendehanteringssystem Platina för handläggning av djurskyddsärenden istället för som planerat DSK-systemet. DSK och Platina sköts parallellt av Länsstyrelserna respektive Jordbruksverket (Statskontoret, 2011).

Platina

Platina är ett ärendehanteringssystem med funktioner som dokumenthantering (figur 1), diarieföring, bevakning, statistik, sökning, utskrift och uppföljning av ärendehandläggning. Ärendehanteringssystemet Platina togs fram för handläggning av djurskyddskontrollärenden samt diarieföring. Systemet innehåller underlag till dokumentmallar (Jordbruksverket, 2008a). DSK och Platina har kopplats samman bland annat för att det skulle vara möjligt att se historik över gamla djurskyddsärenden för varje djurhållare (Jordbruksverket, 2009).

Handboken Platina-djurskydd används för ärendehantering inom djurskydd (verksamhet 282). Utöver handboken finns även en ”Grundhandbok” där grundläggande funktioner för ärendehantering i Platina är beskrivna som till exempel dokumenthantering, diarieföring, ärendeuppföljning, sökning och utskrift (Länsstyrelsernas e-förvaltning, 2009).

Platina är gemensamt för samtliga länsstyrelser. Fokus är på ärendets handläggning från att det har initierats tills att det är avslutat (Länsstyrelserna e-förvaltning, 2014).

Figur 1: Ärendehanteringssystemet Platina, gemensamt för alla länsstyrelser, är en väsentlig del av handläggningsplattformen (Länsstyrelserna e-förvaltning, 2014).

Vid ett delprojekt finansierat av länsstyrelserna utvecklades ett handläggningsstöd för djurskyddsärenden, som är verksamhetspecifikt. Handläggningsstödet sattes i drift sent under 2009 (Länsstyrelserna e-förvaltning, 2014).

Verifiering av djurskyddskontroll (VAD)

Länsstyrelserna är ansvariga för kontrollen av djurskyddslagstiftningens efterlevnad. Inom EU finns det en gemensam livsmedelslagstiftning där också djurskyddskontroller ingår. Lagstiftningen innefattas av förordningar om hur kontrollen ska utföras av myndigheterna. Det finns bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning ((EG) 882/2004) om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av livsmedels- och foderlagstiftningen samt bestämmelserna om djurskydd och djurhälsa, som rör kontrollmyndigheternas ansvar. En behörig myndighet ska enligt artikel 8, punkt 3 ha övervakning över sitt arbete, för att kontrollera att arbetet är effektivt samt följer dokumentations förfarande, ha uppdaterad dokumentation och att åtgärder vidtas vid behov (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Enligt förordningens artiklar så ska kontroller och åtgärder utföras enhetligt, kontrollurvalet och kontrollen ska vara riskbaserad, bristande efterlevnad av djurskyddslagen ska upptäckas och åtgärdas av djurhållaren och följas upp. Det står även att myndighetens bedömning ska vara likriktad och kontrollen ska efterfölja myndighetens plan (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Sverige har i samband med revisioner utförda av Kommissionens kontrollorgan "Food and Veterinary Office" (FVO) fått påpekanden vid ett flertal tillfällen att det saknas ett system som verifierar kontrollen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 882/2004, artikel 8.3. Bristen gäller olika myndighetsnivåer och alla kontrollområden inom livsmedelskedjan så som exempelvis länsstyrelser och kommuner. FVO uppmanar därför att Sverige åtgärdar denna brist i kontrollsystemet, vilket är bakgrunden till att projektet VAD startades (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Under 2013 genomförde lantbruksenheten i Jämtlands län ett internt projekt, VAD, för att utveckla en dokumenterad modell, för användning vid verifiering och intern övervakning av djurskyddskontrollerna, vilket är ett krav i EU:s lagstiftning (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Resultat från projekt VAD

Länsstyrelsen Jämtlands län har med sitt projekt verifierat kontrollarbetet genom att ha utfört parallellkontroller av djurskyddshandläggarna samt granskat dokumentation, bedömningar, diarieföring, och uppföljning. De fann att det behövdes likriktning av bland annat diarieföring och bedömning. Verifieringsmodellen fungerade överlag bra och visade tydligt vilka områden det var som behövde förbättras (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Projektet resulterade i att flera brister i djurskyddshandläggningsarbetet upptäcktes som till exempel att handläggarna bedömer olika när brister förekommer. Nyanställda behöver bättre introduktion. Något som förekom flera gånger var att diarieföringen i Platina inte var densamma som i den fysiska akten. Kontrollens effekt på djurskyddet var bra, men för att få ett ännu bättre djurskydd är det viktigt att ha i åtanke betydelsen av uppföljning. Länsstyrelsen i Jämtlands län har genom förändringar av rutiner från och med år 2014, korrigerat flera av de upptäckta bristerna (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Det var flera åtgärder som behövde utföras för att få kontrollerna mer likriktade bland annat ska kontrollerna börja dokumenteras via fotografering. Varje bedömning ska därefter diskuteras på ordinarie veckoarbetsmöten. Parallellkontroller ska utföras av alla handläggare, liknande de som utfördes inom projektet. En plan ska tas fram för hur introduktion av nyanställda ska ske. Vidare ska fortsatt arbete med samsynsövningar ske, helst i samverkan med de övriga Norrlandslänen. Det har också tagits fram ny vägledning för vilka ställningstaganden som ska användas. Diarieföring ska nu diskuteras på arbetsmöten liksom hur uppföljningsärenden ska skrivas in för att kommande granskningar ska underlättas (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Material och metod

Den praktiska delen av denna studie utfördes på Länsstyrelsen i Gotlands län vid tre tillfällen år 2014, fem dagar vid varje tillfälle. Det praktiska arbetet bestod av att granska djurskyddsarbetets administrativa del vilket bland annat innefattade granskning av dokumentering av ärenden som kontrollrapporter, diarieföring i Platina och DSK och att ärendena finns i diariet.

Länsstyrelsen i Gotlands län utförde 283 stycken kontroller år 2014 vilket är en ökning med över 50 % sedan 2011 då 163 stycken kontroller utfördes (Tabell 1). De vanligaste kontrollobjekten var livsmedelsproducerande djur (Tabell 2). Vid en trendanalys gjord av Länsstyrelsen i Gotlands län (2014) var antalet obefogade anmälningar högre vid ärenden som gällde sällskapsdjur. Befogade anmälningar gällande lantbrukets djur ledde oftare till uppföljningar eller föreläggande och djurförbudsprövning. Enligt Hallenfur (2014) har länsstyrelsen Gotlands län en tydlig topp av antalet anmälningar under sommaren. Det sker nästan en fördubbling av antalet anmälningar, vilket främst beror på att det är fler människor, turister, på Gotland under sommarmånaderna.

Tabell 1: Antal genomförda kontroller av olika kontrolltyper år 2011-2013 (Länsstyrelsen i Gotlands län, 2014)

År	2011	2012	2013
Antal kontroller (antal gånger checklistan är använd)	163	236	276
Antal befogade anmälningar (från allmänhet, veterinär eller annan)	40	63	50
Antal extra offentliga kontroller (uppföljning av befogad anmälan)	44	36	33
Antal extra offentliga kontroller (uppföljning av normalkontroll)	3	1	6
Antal obefogade anmälan (anmälningar som saknar grund)	26	61	63
Antal kontroller av ansökan § 16 DL	5	17	16
Antal kontroller, ansökan besiktning av cirkus	0	0	0
Antal kontroller, ansökan offentlig förevisning	0	0	0
Antal planerade normalkontroller (inklusive riktad, risk och slump)	45	58	108
<i>% av kontrollobjekten i DSK kontrollerade genom planerad normalkontroll</i>	19	24	42
Antal åtalsanmälningar	9	15	10

Tabell 2: Totalt antal registrerade kontrollobjekt för olika djurslag när rapporterna togs ut ur DSK 2014-04-03. Vid en kontroll kan flera olika djurslag ha granskats (Länsstyrelsen Gotlands län, 2014)

Typ	Källa	Antal
Antal registrerade kontrollobjekt	DSK	2486
Summa		
Varav antal objekt livsmedelsproducerande djur	DSK	2239
Varav nötkreatur	DSK	1239
Varav får	DSK	824
Varav fjäderfä		29
Varav gris	DSK	147
Varav antal objekt med §16 tillstånd	Lst*	120
Varav antal objekt med djurförbud	DSK	33
Varav antal objekt med sällskapsdjur	DSK	204 *
Varav antal objekt med häst	DSK	523 **

*Antal sällskapsdjur, ej § 16 tillstånd

**Antal hobbyhäst, ej § 16 tillstånd

I DSK registreras endast de ärenden där en kontroll har utförts. I Platina registreras dock alla ärenden. Det sammanlagda antalet kontroller som registrerades i DSK under år 2013 var 283 stycken, varav andelen planerade kontroller uppgick till ca 40 %. Andelen inkomna anmälningar enligt Platina var 163 stycken och antal kontroller efter anmälan enligt DSK som inte var uppföljningar var 113 stycken. Det innebär att det inte sker någon kontroll vid varje ärende utan det kan till exempel gjorts tjänsteanteckning istället för kontroll. Det djurslaget som hade flest kontroller var nötkreatur med 110 kontroller därefter sällskapsdjur med 66 kontroller (huvudsakligen hund och katt), häst med 63 kontroller, får/get med 40 kontroller, gris med 2 kontroller, fjäderfä med 1 kontroll och övriga djurslag med 19 kontroller (Länsstyrelsen Gotlands län, 2013a).

Metod för urval av granskade djurskyddsärenden

Hundra ärenden togs slumpmässigt fram via ärendenas diarienummer. Urvalet togs fram slumpmässigt från alla behandlade ärenden under år 2013. År 2013 valdes på grund av att djurskyddshandläggarna har samma rutiner vid behandling av ärenden idag som under år 2013. Ingen begräsning av djurslag gjordes utan urvalet slumpades mellan alla förekommande djurslag. Handläggarna på Länsstyrelsen Gotlands län har för de mesta delat upp de olika djurslagen i mellan sig. Det gjordes inte heller någon begräsning av vilken typ av kontroll som hade utförts. Urvalet slumpades mellan ärenden av alla olika kontrolltyper, men alla kontrolltyper slumpades dock inte ut. De kontrolltyper som har granskats är anmälan, normal kontroll – riktad samt ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen.

Vid granskningen av diarieföring så användes samma urval som vid granskningen av om myndigheten följer kontrollplanen och om kontrolluttaget är riskbaserat.

Granskning av dokumentation

Rutiner och diarieföring har granskats genom en särskild checklista (Bilaga 1), som var en modifierad version av länsstyrelsen i Jämtlands läns checklista (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013). I checklistan antecknades först kontrollens diarienummer, vilken djurskyddshandläggare som hade handlagt ärendet, vilken kontrolltyp som granskades samt datumet för dokumentkontrollen. Efter dokumentgranskningen antecknades om granskningen föranledde diskussion om rutiner, diarieföring eller ytterligare åtgärder. Om svaret var ja så beskrevs vad som föranledde diskussion.

Rutiner

Vid granskning av rutiner kontrollerades att akten fanns på rätt ställe i diariet, att ärendet var registrerat i DSK, att platinamallarna hade använts, om kontrollrapporten var skickad inom 14 dagar efter det att kontrollen hade utförts eller inom 30 dagar för tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen samt att djurskyddshandläggaren hade följt ärendetypens flödesbeskrivning som till exempel underrättelse inför beslut, delgivning och överklagande hänvisning.

Diarieföring

Granskningen innefattade kontroll av att samtliga uppgifter var korrekt ifyllda enligt bilaga till "Handbok Platina - djurskydd", version 1 (handlingskort, ärendekort, ställningstagande, djurhållarflik m.m.) (Länsstyrelsernas e-förvaltning, 2009). Vidare undersöktes vilka handlingar som låg i den fysiska akten, om den innehöll handlingar utöver de som ska finnas enligt Platina (digitala dokument behöver inte finnas med).

Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen

När granskning av dokumentering gjordes noterades även om det fanns ytterliga åtgärder med anledning av kontrollen. Detta noterades för att få en överblick över hur många av kontrollerna som ledde till vidare åtgärd. Ytterligare åtgärder kunde till exempel vara avgiftsärende, tvärvillkorsärende samt om någon åtalsanmälan hade initierats. Avgiftsärende innebär att ett beslut om avgift för extra offentlig kontroll läggs upp i ett nytt ärende efter en befogad anmälan. Majoriteten av anmälningsärenden som har bedömts som befogade har ett sådant avgiftsärende.

Avgränsning

Enligt kontrollförfordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004) och Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2008:67, saknummer L44) ska kontrollarbetet vara riskbaserat. I arbetet ingick inte en granskning av om länsstyrelsen i Gotlands läns djurskyddskontroller var riskbaserade. Denna avgränsning gjordes på grund av arbetets omfattning och att det inte fanns någon tid för granskning av om kontrollerna var riskbaserade.

Resultat

Ärendena från urvalet hade handlagts av fyra olika handläggare, varav handläggare 1 hade handlagt 34 ärenden, handläggare 2; 22 stycken ärenden, handläggare 3; 40 stycken ärenden och handläggare 4; 3 stycken ärenden. Den handläggare som endast utförde tre kontroller arbetade vanligtvis inte som djurskyddshandläggare utan var inlånad från annan verksamhet.

Av de 100 ärendena som granskades var 47 stycken ärenden med kontroller gjorda på grund av anmälan, 40 stycken ärenden med normal kontroll – riktad och 13 stycken ärenden med ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen. Totala antalet av respektive kontrolltyp under 2013 kan ses i tabell 1. Inget av ärendena i urvalet hade kontroller som var uppföljande kontroll (extra offentlig kontroll efter brister). En del av kontrollerna i de granskade ärendena hade brister som behövde uppföljande kontroll men den dokumenteringen granskades inte. Av resultaten framkom att det fanns brister i den administrativa handläggningen av djurskyddskontroller.

Flera av ärendena saknade kontrollrapport vilket gör att dokument- och diariekontrollen inte blir fullständig. Antal ärenden som saknade kontrollrapport var 20 stycken. Avsaknaden av kontrollrapport kan till exempel bero på att djurskyddshandläggaren endast gjort en tjänsteanteckning och sedan avslutat ärendet eller att ärendet hänvisas till ett annat ärende. Att ärendet hänvisas vidare beror på att det redan pågår en utredning i ett annat ärende med samma djurhållare, där ett gemensamt beslut fattats om vilka åtgärder som ska vidtas.

Det som inte kan granskas då det saknas kontrollrapport är handläggningstid, att djurskyddshandläggaren följer ärendetypens flödesbeskrivning och om Platinamallar har använts. Därför har procenten för dessa faktorer för respektive handläggare räknats ut utifrån antalet ärenden där kontroll utförts och inte antalet ärenden som handläggaren har handlagt.

Diarieföring

Samtliga undersökta handläggare hade vissa brister vid diarieföringen (Tabell 3). Totala andelen ärenden utan brist var 37 %, relaterad information som inte var införd förekom i 47 % av ärendena, dokument som inte var kopplade till ärendekortet i Platina; 19 %, information som saknades under platsfliken i Platina; 15 % och information som saknades under djurhållarfliken i Platina; 7 %.

Tabell 3. Resultat av granskning av de fyra handläggarnas brister i diarieföring av ärendena från urvalet

	Antal kontroller	Ingen brist	Relaterad information inte infört	Inget dokument kopplat till ärendekort	Info. saknas under platsfliken	Info. saknas under djurhållarfliken
Handläggare 1	34	18	8	5	6	4
Handläggare 2	23	4	12	9	2	2
Handläggare 3	40	15	24	5	6	1
Handläggare 4	3	0	3	0	1	0

Rutiner

Handläggare 4 hade brister i rutiner beträffande samtliga ärenden, vilka dock bara var 3 stycken, vilket egentligen är för få för att kunna dra några pålitliga slutsatser. Resterande handläggare hade låg frekvens av brister i rutiner (Tabell 4). Den totala andelen ärenden som inte hade någon brist var 64 %, medan 26 % hade överskriden handläggningstid, 14 % av ärendena saknades i arkivet och 1 % av kontrollerna hade inte blivit inlagda i DSK.

Tabell 4. Resultat av granskning av de fyra handläggarnas brister i rutiner vid handläggningen av ärendena från urvalet

	Antal kontroller	Ingen brist	Överskriden handläggningstid	Ärendet saknas i arkivet	Kontroll är ej inlagd i DSK
Handläggare1	34	29	3	4	0
Handläggare2	23	16	6	4	0
Handläggare3	40	23	9	6	1
Handläggare4	3	0	3	0	0

Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen

De flesta kontroller som utfördes gjordes utan någon ytterligare åtgärd (Tabell 5). Totala andelen ärenden som avslutades utan ytterligare åtgärd var 75 % och 11 % av ärendena ledde till extra offentlig kontroll – det vill säga bristerna i djurhållningen var av den betydelsen att uppföljande kontroll behövdes. I 13 % av ärenden förekom avgiftsärende, 4 % ledde till föreläggande och 4 % av ärendena hänvisades till annat ärende. Totala andelen av ärenden som beslut skedde i annat ärende var 1 % och uppföljande djurskyddskontroller av brister i djurhållningen var 5 %, där ett av ärendena ledde till djurförbud vilket även ledde till åtalsanmälan och omhändertagande.

Tabell 5: Resultat av vilka åtgärder som utfördes med anledningen av kontroll

	handläggare 1	handläggare 2	handläggare 3	handläggare 4
Antal ärenden	34	22	40	3
Ingen åtgärd	27	17	29	1
Extra offentlig kontroll, befogad anmälan	2	4	5	0
Avgiftsärende finns	3	2	8	0
Föreläggande	3	0	1	0
Ärende hänvisas till annat ärende	1	0	3	0
Beslut sker i annat ärende	0	1	0	0
Uppföljande kontroll av brister	1	2	0	2
Djurförbud	1	0	0	0
Normal kontroll	1	0	0	0
Åtalsanmälan	1	0	0	0
Omedelbart omhändertagande	1	0	0	0

Diskussion

Det fanns brister i den administrativa handläggningen av djurskyddskontroller, vilket bekräftar hypotesen. Bristerna i diarieföring och rutiner bedöms kunna påverka handlägningsarbetets effektivitet och kan förbättras. De brister som framkom i granskningen bedöms inte påverka djurvälferden på kort sikt, främst med tanke på den relativt korta målsättningstiden för handläggning av kontroller, som de ordinarie djurskyddshandläggarna lyckas hålla relativt bra. Ur ett långsiktigt perspektiv så skulle det kunna bli mer tid över för fältarbete om handläggningen effektiviseras och då kan fler kontroller utföras. Fler kontroller kan gynna djurvälferden.

En del rapporter har skrivits av handläggare som inte har haft behörighet att lägga in ärenden i Platina och DSK. Någon av de ordinarie djurskyddshandläggarna har lagt in ärendet och har därmed blivit ansvariga för kontrollrapporten och diarieföringen. Trots att de då blir ansvariga kan de inte styra över handläggningstiden som har överskridits vid några ärenden, vilket kan ha påverkat deras individuella resultat negativt, det vill säga fler brister i handläggningen. De är ansvariga för att kontrollrapporten är korrekt skriven och att ärendet är rätt inlagt. Det kan vara nödvändigt att ge nya djurskyddshandläggare en introduktion av diarieföring samt informera om betydelsen av att hålla sig inom länsstyrelsens interna handläggningstid.

Diarieföring

Handläggare 4 var en inlånad person från en annan verksamhet och den som resultatmässigt avvek från de andra djurskyddshandläggarna genom att till exempel överskrida länsstyrelsen i Gotlands län satta målhandläggningstid för samtliga handlagda ärenden. Relevant information saknades också för något av ärendena som handlades av denna person.

Administrationen står för en stor del, 40 %, av en djurskyddshandläggarens arbete. Hälften av denna tid går åt till att använda de administrativa systemen Platina och DSK (Statskontoret, 2011). Det är därmed viktigt att effektivisera detta arbete för att få mer tid till att vara ute i fält och utföra kontroller. Ett sätt att effektivisera användningen av Platina är att koppla ärenden, det vill säga föra in relaterad information. Detta innebär att när ett ärende öppnas i Platina så kan handläggaren se om djurhållaren har haft ärenden tidigare. Därmed kan handläggaren gå in i dessa ärenden för att få mer information om djurhållaren och dennes bakgrund. Det underlättar planeringen inför ett kontrollbesök då handläggaren enkelt kan få bakgrundsinformation om djurhållaren vilket kan vara bra till exempel om det tidigare har behövts polishandräkning för att kunna utföra kontroll. Handläggaren kan då förbereda sig för situationer som kan uppkomma vid kontrollen. Att handläggarna inte kopplar ärendena i Platina var en av de större brister som upptäcktes vid granskning av utförda kontroller. Det är något som djurskyddshandläggarna på länsstyrelsen i Gotlands län kan förbättra. Det kan vara väldigt tidskrävande att behöva leta fram tidigare ärenden för varje djurhållare och det är inte säkert att det ens finns tidigare ärenden.

Rutiner

I en enkätstudie av Wästerlund (2011) med 89 svarande, så ansåg hälften av djurskyddshandläggarna att arbetsbelastningen ligger på en hög nivå. Något som utmärkte de i denna studie undersökta djurskyddshandläggarna i positiv bemärkelse var att de i relativt hög utsträckning klarade att hålla länsstyrelsen i Gotlands län interna mål för handläggningstid, med undantag av handläggare 4. Målsättningstiden är att rapporten ska skickas inom 14 dagar efter utförd kontroll. För handläggningen av tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen är

målsättningstiden 60 dagar, något som kan vara svårt vid hög arbetsbelastning. Flera andra länsstyrelser har ett uppsatt mål om längsta handläggningstid på 28 dagar för alla kontrolltyper, som till exempel länsstyrelsen i Jämtlands län (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen

Majoriteten av kontrollerna innebar att djurhållaren inte behövde genomföra någon åtgärd. De flesta djurskyddskontroller var alltså utan några brister eller brister som inte bedömdes vara så allvarliga att de behövde följas upp med ytterligare kontroll. Procenten skiljer sig åt beroende på om det var djurskyddskontroll gjord på grund av anmälan eller om det var en normalkontroll. Det är vanligare med behov av åtgärd efter djurskyddskontroll som är gjord på grund av anmälan. För de ordinarie handläggarna var ca 75 % av kontrollerna utan ytterligare åtgärd. För handläggare 4 var antalet kontroller utan åtgärd nästan 35 %. Detta bedöms inte ha något med handläggaren att göra, utan kan bero på att denna handläggare endast utförde 3 av de 100 kontrollerna som granskades.

Jämtlandsmodellen

Att använda checklisten för dokumentkontroll som kommer ifrån ”Projekt VAD - verifiering av djurskyddskontroll” utförd av länsstyrelsen i Jämtlands län har överlag fungerat väl. Den har modifierats något då en del faktorer har tagits bort, till exempel om kontrollen är en utökad dokumentkontroll eller dokumentkontroll samt om det finns något att diskutera angående uppföljande åtgärder. Det som eventuellt kan förbättras med checklisten för att underlätta vidare granskning av dokumentkontroll är att ha mer ingående beskrivning av vilka faktorer det är som ska granskas, nu är det ganska oklart. Det hade inte gått att göra dokumentkontrollen om man inte var väl inläst på ”Handbok Platina - djurskydd”.

En del av resultaten från dokumentkontrollen i denna studie liknar länsstyrelsen i Jämtlands läns resultat, till exempel att det kan vara nödvändigt med en introduktion för nya eller tillfälliga handläggare. I denna undersökning var det handläggare 4 som var tillfällig djurskyddshandläggare och som hade störst andel brister. Den handläggare som normalt inte arbetar som djurskyddshandläggare hade brister vid handläggning av samtliga ärenden, vilka dock var mycket få till antalet. Länsstyrelsen i Gotlands län bör därför ha en introduktion för nya handläggare om diarieföring, vilka rutiner de har som interna mål för till exempel handläggning av kontroller. Precis som länsstyrelsen i Jämtlands län bör även Gotlands länsstyrelse ha en diskussion på arbetsmöten om diarieföring och nödvändigheten att skriva in relaterad information, som till exempel hänvisar till uppföljningsärende, för att underlätta för kommande granskningar (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2013).

Slutsatser

Länsstyrelsen i Gotlands län har en kontrollplan där det ingår de krav och mål som har fastställts för offentlig kontroll med avseende på djurskydd uppfylls av myndigheten. Granskningen har visat att kontrollplanen följs.

Att använda en anpassad checklista för dokumentkontroll som kommer ifrån ”Projekt VAD - verifiering av djurskyddskontroll” utförd av länsstyrelsen i Jämtlands län fungerade överlag väl. Det som eventuellt kan förbättras med checklisten för att underlätta vidare granskning av dokumentkontroll är att förtydliga beskrivningen av vilka faktorer det är som ska granskas.

Då inga större brister upptäcktes i denna studie, i handläggningsrutiner, diarieföring och dokumenthantering så verkar den administrativa handläggningen av djurskyddskontroller överlag fungera väl på länsstyrelsen i Gotlands län. Det fanns dock mindre brister i den administrativa handläggningen av djurskyddskontroller. Det samtliga handläggare kunde förbättra var främst diarieföringen, att föra in relaterad information i Platina. Det kan vara nödvändigt att ge nya djurskyddshandläggare en introduktion i diarieföring samt informera om betydelsen av att hålla sig inom länsstyrelsens interna handläggningstid. Då administrationen är en stor del av djurskyddshandläggarens arbete bör dessa brister åtgärdas för att underlätta framtida kontrollarbete och för få mer tid till arbete i fält och utförandet av kontroller.

Tillkännagivanden

Först och främst vill jag tacka min handledare Lotta Berg för feedback och support, hon fick mig även att se arbetet ur ett annat perspektiv. Länsstyrelsen i Gotlands län som kom med förslaget och gav mig förtroendet att utföra granskningen på deras djurskyddskontrollarbete. Lotta Hallenfur för support och feedback och för att hon "tvingade" mig att ta fikaraster och inte bli för uppslukad av arbetet. Min familj speciellt min mamma för utan hennes konstruktiva kritik hade inte arbetet blivit vad det är idag.

Referenser

- Ahtonen, E. (2014). *De svenska djurskyddsbestämmelsernas nyttoeffekter för djurvälståndet*. Sveriges lantbruks universitet. Institutionen för biosystem och teknologi/Lantmästare – kandidatprogram.
- Anneberg, I. (2013). *Actions of and interactions between authorities and livestock farmers – in relation to animal welfare*. Phd thesis. Aarhus: Aarhus University, Science and technology.
- Austin, E. J., Deary, I. J., Edwards-Jones, G. & Arey, D. (2005). Attitudes to farm animal welfare, factor structure and personality correlates in farmers and agriculture students. *Journal of Individual Differences*, vol. 26, ss. 107–120.
- Arluke, A. & Sanders, C.R. (2009). *Between the Species*. Reading in Human-Animal Relations. Pearson Education, Boston
- Backe, M. B. M. & Hopster, H. (2005). Assessing the importance of natural behaviour for animal welfare. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, vol. 19, ss. 77-78.
- Bartussek, H. (2001). *An Historical Account of the Development of the Animal Needs Index ANI- 35L as Part of the Attempt to Promote and Regulate Farm Animal Welfare in Austria: An Example of the Interaction Between Animal Welfare Science and Society*, vol 51, suppl. 30, ss. 34-41. Acta Agriculturae. Scandinavica, Sect. A, Animal Science.
- Bergman, A. (2012). Krönika: Att ha djur ska inte upplevas som ett riskföretag. *Jordbruksaktuellt*, 19 januari.
<http://www.ja.se/?p=39818&m=3433&pt=105&highlight=riskf%F6retag> [2014-10-08]
- Brambell Committee. (1965). *Report of the technical committee to enquire into the welfare of animals kept under intensive livestock husbandry systems*. London. Rapport 2836, till hennes majestät drottningen.

- Broom, D. (1991). Assessing welfare and suffering. *Behavioural Processes*, vol. 25, ss. 117–123.
- Carlsson, E. (2011). *Rädsla hos djur*. Sveriges lantbruksuniversitet. Institutionen för husdjursgenetik/Agronomprogrammet – husdjur. Examensarbete 351.
- Christensen, T., Lawrence, A., Lund, M., Stott, A., & Sandoe, P. (2012). How can economists help to improve animal welfare? *Animal Welfare*, vol. 21, ss. 1–10.
- de Greef, K. H., Stafleu, F. & de Lauwere, C. (2006). A simple value-distinction approach aids transparency in farm animal welfare debate. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, vol. 19(1), ss. 57–66.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 26 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.
- Farm Animal Welfare Council. (1979). *Five Freedoms*. Farm Animal Welfare Council FAWC, London.
- Fraser, D. (1995). Science, values and animal welfare: exploring the 'inextricable connection'. *Animal Welfare*, vol. 4, ss. 103–117.
- Fraser, D. (2008). *Understanding animal welfare, the science in its cultural context*. Wiley-Blackwell, Ames, Iowa, USA.
- Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2008:67) om offentlig djurskyddskontroll, SJVFS 2012:20, saknr L 44.
- Förordning (2009:620) om djurskyddskontrollregister.
- Hallenfur, L. (2014). Personligt meddelande.
- Harfeld, J. (2010). *The question of the Farm Animal: Welfare, Ethics, and Public Policy in Modern Animal Agriculture*. Aarhus: Faculty of Theology, Aarhus University.
- Hultgren, J., Algers, B., Blokhuis, H., Gunnarsson, S. & Keeling, L. (2011). *Riskbaserad bedömning av djurvälstånd – slutrapport från projektet RAWA*. Sveriges Lantbruksuniversitet, institutionen för husdjurens miljö och hälsa.
- Ingemann, R., Sandoe, P., Enemark, P. & Forkman, B. T. (2009). Conflicting goals of welfare assessment schemes: a case study 10. *Animal Welfare*, vol. 18, ss. 487-495.
- Jensen, P. (2012). *Hur mår maten? Djurhållning och djurskydd I Sverige*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Johansson, J. (2012). *Vad är lantbrukarens syn på länsstyrelsens djurskyddskontroll?*. Sveriges lantbruksuniversitet. Skara: Institutionen för husdjurens miljö och hälsa/Etologi och djurskyddsprogrammet. Studentarbete 429.
- Johansson, L. L. (2014). *Ligghall för utegångsdjur – En sammanställning och analys av domar i djurskyddsärenden som handlar om ligghall till utegångsdjur åren 2007-2013*. Sveriges lantbruksuniversitet. Institutionen för husdjurens miljö och hälsa/Agronomprogrammet – Husdjur. Studentarbete Nr. 588.
- Jordbruksverket. (2008a). Nyhetsbrev projekt ELOF – djurskyddskontroller m.m. Nr 1.
- Jordbruksverket. (2008b). Nyhetsbrev projekt ELOF – djurskyddskontroller m.m. Nr 2.
- Jordbruksverket. (2009). Nyhetsbrev projekt ELOF – djurskyddskontroller m.m. Nr 6.

- Jordbruksverket. (2012). *Djurskyddet i Sverige på hög nivå*.
<http://www.jordbruksverket.se/pressochmedia/nyheter/nyheter2012/djurskyddetisverigepahogniva.5.23e6874113b76a236698000586.html> [2014-10-29]
- Jordbruksverket. (2013). *Att få kontrollbesök*.
<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/tillsyn/attfakontrollbesok.4.67e843d911ff9f551db80003171.html> [2014-06-24]
- Jordbruksverket. (2014a). *Redovisning av länsstyrelsernas djurskyddskontrollarbete under 2013*.
http://www.jordbruksverket.se/download/18.37e9ac46144f41921cd14bff/1401257237267/Redovisning_djurskyddskontroll_+statistik+och+analys+2013.pdf [2014-11-10]
- Jordbruksverket. (2014b). *Djurskydd*.
<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/djurhalsopersonal/veterinaraforfattningshandboken/ldjurskydd.4.6beab0f111fb74e78a78000821.html> [2014-12-10]
- Kjellin, P. (2012). Inspektörer agerar i en gråzon. *Land Lantbruk*, 18 januari.
<http://www.lantbruk.com/lantbruk/inspektorerna-agerar-i-en-grazon> [2014-10-08]
- Landsbygdsdepartementet. (2006). *Djurskydd med helhetssyn*. Rapport.
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/07/39/32/d2b06d4a.pdf>
- Lensink, B.J., Veissier, I. & Florand, L. (2001). The farmer's influence on calves behaviour, health and production of a veal unit. *Animal science*, vol. 72, ss. 105-116.
- Lund, V., Coleman, G., Gunnarsson, S., Appleby, M. C. & Karkinen, K. (2006). Animal welfare science—working at the interface between the natural and social sciences. *Applied Animal Behaviour Science*, vol. 97(1), ss. 37-49.
- Lundmark, F., Berg, C. & Röcklinsberg, H. (2013). 'Unnecessary suffering' as a concept in animal welfare legislation and standards. In H. Röcklinsberg & P. Sandin (Eds.), *The ethics of consumption—the citizen, the market and the law* (pp. 114-119). Wageningen: Wageningen Academic Publishers.
- Lundmark, F., Berg, C., Schmid, O., Behdadi, D. & Röcklinsberg, H. (2014a). Intentions and Values in Animal Welfare Legislation and Standards. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*. Vol. 27, ss. 4.
- Lundmark, F., Wahlberg, B., Röcklinsberg, H. & Berg, C. (2014b). *Content and structure of animal welfare legislation and standards*. Swedish University of Agricultural Sciences, Skara, Sweden. In: *Proceedings of the 6th international Conference on the Assessment of Animal Welfare at Farm and Group Level*. 2014. ss. 187. Clermont-Ferrand, France.
- LRF. *Frågor till länsstyrelsen om djurskyddskontroll*. <http://www.lrf.se/Medlem/Politik--Paverkan/Tillsyn--kontroll/Fragor-till-lansstyrelsen-om-djurskyddskontroll/> [2014-10-01]
- Länsstyrelserna e-förvaltning. (2009). *Handbok för djurskydd i Platina*.
- Länsstyrelsen Jämtlands län. (2013). *Projekt VAD – verifiering av djurskyddskontroll*. Diarienummer 282-9031-12.
- Länsstyrelsen Gotlands län. (2013a). *Statistik från djurskyddet 2009-2013*.
- Länsstyrelsen Gotlands län. (2013b). *Bakgrund till projekt "Riktad kontroll av kalvhållning i mjölkbesättningar på Gotland 2013"*.

- Länsstyrelsen Gotlands län. (2013c). *Fakta om Gotland*.
http://www.lansstyrelsen.se/gotland/Sv/om-lansstyrelsen/om-lanet/Pages/gotland_fakta_.aspx [2014-11-09]
- Länsstyrelsen Gotlands län. (2014). *Kontrollplan – kontrollområde djurskydd Gotlands län*.
- Länsstyrelsen Uppsala län. *Hur går en djurskyddskontroll till?*
<http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/Sv/djur-och-natur/djurskydd/hur-gar-en-djurskyddskontroll-till/Pages/default.aspx> [2014-11-20]
- Länsstyrelsen Skåne län. *Hur blir jag djurskyddsinspektör?*.
<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/djurskydd/faq/fragor-djurskyddsinspektorerna/Pages/sa-blir-du-djurskyddsinspektor.aspx> [2014-06-26]
- Länsstyrelsen Västra Götalands län. (2014a). *Djurskyddskontroll*.
<http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/Sv/djur-och-natur/djurskydd/djurskyddskontroll/Pages/default.aspx> [2014-06-27]
- Länsstyrelsen Västra Götalands län. (2014b). *Omhändertagande och djurförbud*.
<http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/Sv/djur-och-natur/djurskydd/Anmal-misskotsel-av-djur/Pages/omhandertagande-och-djurforbud.aspx> [2014-06-27]
- Länsstyrelsen Västernorrlands län. *Djurskyddskontroll - vad innebär det?*.
<http://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland/Sv/djur-och-natur/djurskydd/djurskyddskontroll---vad-innebar-det/Pages/default.aspx> [2014-10-01]
- Mason, G. & Mendl, M. (1993). Why is there no simple way of measuring animal welfare?
Animal Welfare vol. 2, ss. 301–319.
- Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2007/08: MJU17. *Djurskyddskontroll m.m. i statlig regi*.
- Nybohm, M. (2010). *Djurskyddet i Sverige*. I: EB-nytt: Nyheter från Riksarkivets avdelning för enskilda arkiv 2008/2009. (Red. I. von Malmborg).
- Regeringen. (2006, uppdaterad 2014-09-26). *Djurskyddskontroll*.
<http://www.regeringen.se/sb/d/6382/a/57875> [2014-10-01]
- Regeringen. (2009, uppdaterad 2010-08-10). *Djurskyddskontrollregister*.
<http://www.regeringen.se/sb/d/11630/a/120053> [2014-10-01]
- Regeringen. (2013-06-14). Frågor och svar om översynen av djurskyddet.
<http://www.regeringen.se/sb/d/12005/a/127531#127531> [2014-12-14]
- Riksdagen. (2013). *Djurskyddsförordningen* (1988:539).
- Rushen, J. & de Passillé, A. M. B. (1992). The scientific assessment of the impact of housing on animal welfare: a critical review. *Canadian Journal of Animal Science*, vol. 72, ss. 721–743.
- Rushen, J., Taylor, A. A. & De Passillé, A. M. (1999). Domestic animals fear of human and its effect on their welfare. *Applied animal behaviour science*, vol. 65, ss. 285-303.
- Sandøe, P. & Simonsen, H. B. (1992). Assessing animal welfare: where does science end and philosophy begin? *Animal Welfare*, vol. 1, ss. 257–267.
- Sandøe, P., Christiansen, S.B. & Appleby, M.C. (2003). Farm Animal Welfare: The interaction of Ethical Questions and animal welfare science. *Animal Welfare*, vol. 12, ss. 469-478.

- Sandøe, P. & Christiansen, S.B. (2008). *Ethics of animal use*. London: Blackwell Publishing.
- Sjaastad, Ø.V., Sand, O. & Hoove, K. (2010). *The nervous system*. In: Physiology of domestic animals 160. Second edition. Oslo: Scandinavian veterinary press.
- SJVFS 2008:67, saknummer L44. Jordbruksverkets föreskrifter om offentlig djurskydds-kontroll.
- Statens offentliga utredningar. (2011). *Ny djurskyddslag. Del 1. Betänkande av utredaren i översyn av djurskyddslagstiftningens utformning och innehåll* (SOU 2011:75). Stockholm.
- Statskontoret. (2011). *Djurskyddskontrollens utveckling*.
- SFS 2007:825. *Förordning med länsstyrelseinstruktion*. 3§.
- Veissier, I., Butterworth, A., Bock, B. & Roe, E. (2008). European approaches to ensure good animal welfare 19. *Applied Animal Behaviour Science*, vol. 113(4), ss. 279-297.
- Växa Sverige. *Boken Kosignaler*. <http://www.vxa.se/Radgivning-service/Djurhalsa/Djurvalfard8/Fraga-kon/Kosignaler/> [2014-12-10]
- Winblad von Walter, L. (2011). Kan man "Fråga kon" hur hon mår?. *Ekologiskt lantbruk*, vol. 2, ss. 21-21. <http://ekolantbruk.se/pdf/20249.pdf>
- Wästerlund, E. (2011). *Djurskyddshandläggarnas arbetsituation med avseende på hot, våld och stress samt hur det påverkar deras djurskyddsbedömningar*. Sveriges lantbruksuniversitet. Skara: Institutionen för miljö och hälsa/Etologi och djurskyddsprogrammet. Studentarbete 373. ISSN 1652-280X

Bilaga 1. Checklista för dokumentkontroll (modifierad version av Jämtlandsmodellen)

Kontrollens dnr:	Datum för dokumentkontroll
Djurskyddshandläggare (DH):	Dokumentkontroll utförd av

Kontrolltyp som granskats

Normal kontroll - riktad

Ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen

Anmälan

Uppföljande kontroll (extra offentlig kontroll efter brister)

SAMMANFATTNING: Kontrollen föranleder diskussion om:		
Rutiner	Ja	Nej
Diarieföring	Ja	Nej
Ytterligare åtgärder	Ja	Nej
Om Ja beskriv		
_____		
_____		

Rutiner	Kommentar
Akten kan återfinnas på rätt ställe i arkivet	
DH följer ärendetypens flödesbeskrivning (I förekommande fall underrättelse inför beslut, delgivning, överklagandehänvisning)	
Kontrollen är registrerad i DSK	
Platinamallarna har använts	
Kontrollrapporten är skickad ... dagar efter kontrollen: LS interna mål 14 dagar (för handläggningen av tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen är målsättingstiden 30 dagar)	
Diarieföring	
Samtliga uppgifter är ifyllda korrekt enligt bilaga till Handbok Platina-djurskydd, version 1 (ärendekort, handlingskort, djurhållarflik, ställningstagande m.m.)	

Endast de handlingar som ska finnas enligt Platina ligger i den fysiska akten (digitala dokument behöver inte ligga där)	
Ytterligare åtgärder med anledning av kontrollen	
Ev. Uppföljande ärenden som t.ex. avgiftsärende, tvärvillkorsärende, åtalsanmälan har initierats och är handlagda enligt rutin.	

Bilaga 2. Ordlista

Administrativ kontroll

Vid administrativ kontroll kan djurskyddshandläggaren till exempel föra dialog med djurhållaren via telefon eller e-post, eller så kan djurhållaren skicka in fotografier eller veterinärintyg i syfte att säkerställa att lagstiftningen efterslevs, utan att något fysiskt besök genomförs.

Avgiftsärende

Ett beslut om avgift för extra offentlig kontroll läggs upp i ett nytt ärende efter en befogad anmälan. Majoriteten av anmälningsärenden som bedömts som befogade har ett sådant avgiftsärende.

Beslut sker i annat ärende

Ärendet hänvisas vidare då det redan pågår en utredning i ett annat ärende med samma djurhållare, där ett gemensamt beslut fattats om vilka åtgärder som ska vidtas.

Djurförbud

Vid beslut om djurförbud kan djurhållaren få förbud för ett eller flera djurslag, som gäller djur och djurskötsel. Djurförbud innebär förbud att äga djur, vårda eller sköta djur, rasta djur, utfodra eller vattna djur, transportera djur, arbeta med eller träna djur samt ha ett faktiskt inflytande över hanteringen av djur.

Djurskyddskontrollregistret (DSK)

DSK är ett nationellt register som finns på Jordbruksverket där de kontrollobjekt som länsstyrelsen har bedömt finns. IT-baserat stöd som används för kontrolluppdrag samt kontrollresultat.

Extra offentlig kontroll, befogad anmälan/kan även kallas för uppföljande kontroll av brister

Uppföljande kontroll som görs då det funnits brister vid föregående kontroll. Kan göras på plats men även genom administrativ kontroll.

Föreläggande

Ett formellt myndighetsbeslut som anger vilka åtgärder som en djurhållare måste vidta, baserat på djurskyddslagstiftningens krav. Skrivs om det krävs mycket arbete eller om det medför en stor kostnad att åtgärda bristen/bristerna samt om djurägaren inte frivilligt vill åtgärda bristerna, om dessa inte har åtgärdats vid en extra uppföljande kontroll eller om det finns allvarliga brister.

Förprovning

En form av bygglov från djurskyddssynpunkt som man måste söka hos länsstyrelsen om man ska bygga nytt, bygga till eller bygga om djurstallar, hägn eller andra förvaringsutrymmen för djur.

FVO

EU-kommissionens livsmedels- och veterinärbyrå, kontrollorgan, ”Food and Veterinary Office”, kontrollerar att medlemsstaterna sköter den offentliga kontrollen på ett korrekt sätt.

Inget dokument kopplat till ärendekort

Ingen kontrollrapport, beslut eller tjänsteanteckning inlagd i Platina med ett diarienummer.

Kontroll med anledning av anmälan

Görs när länsstyrelsen fått in anmälan om misstänkt brott mot djurskyddslagstiftningen eller annan information, via e-post, telefon eller brev. Därefter bedömer länsstyrelsen hur akut ärendet är, det vill säga hur snart kontrollen bör utföras. Kontrollen görs vanligen utan avisering.

Kontroll med anledning av ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen

Utförs på verksamheter som behöver tillstånd för att bedrivas som till exempel hundpensionat, ridskola, djurpensionat och omplaceringshem samt även om man bedriver mer omfattande avel eller håller många djur. Kontroll utförs för att bedöma att djurhållaren och utrymmena är lämpliga.

Kontrollrapport

Rapport som skrivs efter kontroll, enligt krav i lagar, föreskrifter och direktiv. Innefattar bland annat vad som har kontrollerats vid kontrollen och eventuella brister som har uppmärksamats. Rapporten skickas till djurhållaren tillsammans med den ifyllda checklistan (kontrollresultat).

Normal kontroll – riktad

Rutinkontroll som utförs på lantbruk eller annan verksamhet med djur, kan vara slumpmässig, riskbaserad eller projektinriktad. Är en typ av förebyggande kontroll som är avgiftsfri.

Omhändertagande

Länsstyrelsen kan besluta om omhändertagande av djur som far illa eller är vanvårdade. Det praktiska omhändertagandet sköter polisen, som därigenom verkställer länsstyrelsens beslut. Vad som sker med djuret efter omhändertagandet fattar länsstyrelsen beslut om.

Platina

Ett ärendehanteringssystem med funktioner som dokumenthantering, diarieföring, bevakning, statistik, sökning, utskrift och uppföljning av ärendehandläggning. Platina togs fram för handläggning av djurskyddskontrollärenden samt diarieföring. Systemet innehåller underlag till dokumentmallar.

Platinamallar

Dokumentmallar som bland annat används vid kontrollrapportskrivning

Relaterad information

Koppla ärenden, vilket innebär att när ett ärende öppnas i Platina så kan handläggaren se om djurhållaren har haft ärenden tidigare. Därmed kan handläggaren enkelt gå in i dessa ärenden för att få mer information om djurhållaren och tidigare kontrollresultat.

Tvårvillkor

Regler som lantbrukaren måste följa för att få full utbetalning av jordbrukarstöd. Reglerna bygger på EU-lagstiftning.

Åtalsanmälan

Kan göras av t.ex. Länsstyrelsen vid allvarigare brott mot djurskyddslagen.

Ärende

Innefattar samtliga handlingar från det att ärendet initierats till att det avslutats. Handlingar som till exempel kontrollrapport, tjänsteanteckningar och beslut.

Ärendet hänvisas till annat ärende

Hänvisas vidare på grund av att det redan pågår en utredning i ett annat ärende med samma djurhållare, där ett gemensamt beslut fattats om vilka åtgärder som ska vidtas.

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- * **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- * **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- * **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67000
E-post: hmh@slu.se
Hemsida:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

*Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511 67000
E-mail: hmh@slu.se
Homepage:
www.slu.se/animalenvironmenthealth*
